

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет соціальних комунікацій
Кафедра інформаційної, бібліотечної та архівної справи

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему:
**«Краснознавчі інформаційно-бібліографічні ресурси бібліотек
закладів вищої освіти України»**

Виконала студентка 2 курсу магістрів
денного відділення
напряму підготовки 0.29
«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
Ковальова Анастасія Григорівна

Керівник: Давидова І.О.
доктор наук із соціальних комунікацій,
професор

Рецензент:

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. КРАЄЗНАВЧІ РЕСУРСИ ЯК БАЗА БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В БІБЛІОТЕКАХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	9
1.1 Краєзнавча бібліографічна діяльність бібліотек ЗВО.....	9
1.2 Система каталогів і картотек з краєзнавства.....	13
1.3 Краєзнавчий довідково-бібліографічний фонд: функціональне призначення, склад та організація.....	20
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ЕЛЕКТРОННИХ БІБЛІОГРАФІЧНИХ РЕСУРСІВ З КРАЄЗНАВСТВА В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	24
2.1 Класифікація бібліотечних електронних ресурсів з краєзнавства.....	24
2.2 Аналіз компонентного складу краєзнавчого контенту веб-сторінок бібліотек ЗВО України.....	30
2.3 Краєзнавчі ресурси бібліотек ЗВО м. Харкова.....	63
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ КРАЄЗНАВЧИХ РЕСУРСІВ БІБЛІОТЕК ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	75
3.1 Організаційно-технологічні аспекти електронної каталогізації.....	75
3.2 Електронні бази та банки краєзнавчих даних.....	76
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність. Курс України на виховання національної самосвідомості, любові до рідного краю сприяє поживленню інтересу студентів до питань краєзнавства. В першу чергу, краєзнавство - це збереження і вивчення історико-культурної національної спадщини, знайомство з земляками, що своїми здобутками прославили минуле і творять сьогодення рідного краю. Під краєм розуміється велика частина країни, виділена за певними ознаками і з урахуванням адміністративно-територіального розподілу.

Краєзнавство допомагає студентам більше пізнати свою Батьківщину, долучитися до її історичного спадку, сприяє відкриттю національних скарбниць та чудес світового рівня. Його розвиток, безумовно, впливає на процеси державотворення та національного відродження, викликає у молоді почуття причетності до подій минулого і сьогодення.

Краєзнавство є одним з провідних напрямків діяльності бібліотек, і це – характерна риса нашого часу, коли українське суспільство приділяє значну увагу вихованню патріотизму, знанню вітчизняної історії та літератури. Ці тенденції зумовили визнання краєзнавчої функції бібліотеки як пріоритетної, спрямованої на виявлення та використання матеріалів, пов'язаних за змістом з певною місцевістю.

Бібліотеки закладів вищої освіти, володіють об'ємними інформаційними ресурсами та є зберігачами пам'яті про наш край. Вони стають джерелом освітньої та дослідницької діяльності в галузі відтворення, вивчення та популяризації інтелектуального спадку закладу. Нині в бібліотеках ЗВО спостерігається велике збільшення інтересу студентів до пізнання історії свого краю, яке пов'язано з вивченням таких предметів як «краєзнавство», «народознавство», «українознавство» тощо. Все частіше студенти звертаються до бібліотеки в пошуках джерел для підготовки доповіді, курсової роботи, реферату з краєзнавчої тематики. Іншим важливим напрямком краєзнавчої бібліографії є створення та просування «професійної пам'яті», об'єктом якої у цьому випадку є заклад вищої освіти, його співробітники та студенти.

Тому бібліотеки закладів вищої освіти реалізують краєзнавчу бібліографічну діяльність одразу по декільком напрямкам:

- формування фонду праць викладачів ЗВО;
- поточне бібліографування праць викладачів ЗВО;
- укладання біобібліографічних та персональних покажчиків;
- укладання бібліографічних покажчиків на основі обліку публікацій про

заклад вищої освіти, його історію та сучасний стан,.

Актуальність даної тематики зумовлена тим, що виховання громадянських, патріотичних, духовних почуттів у студентів неможливе без залучення їх до історії рідного краю, яка іноді взагалі відсувається далеко на задній план. Тому саме бібліотеки вищих навчальних закладів зобов'язані взяти на себе функцію відродження зацікавленості в молоді до мистецтва, культури, історії рідного краю.

Таким чином, краєзнавча бібліографічна діяльність є важливим напрямом роботи бібліотек закладів вищої освіти і є необхідність її подальшого розвитку.

Саме краєзнавство сприяє розвитку краєзнавчих знань для здійснення освітніх цілей, розвитку творчих здібностей і вихованню поваги до історії та культури краю.

Мета даного дослідження – вивчити структуру краєзнавчих ресурсів, представлених на сайтах бібліотек закладів вищої освіти, з'ясувати сучасні проблеми у їхньому використанні, визначити перспективи їхнього покращення.

Об'єкт дослідження – краєзнавчі інформаційно-бібліографічні ресурси як система.

Предмет дослідження – особливості краєзнавчих ресурсів бібліотек закладів вищої освіти.

Головні завдання дослідження:

1. розглянути краєзнавчі ресурси, як базу бібліографічного обслуговування в бібліотеках закладів вищої освіти, а сама краєзнавчу бібліографічну діяльність бібліотек ЗВО, систему каталогів і картотек з краєзнавства та краєзнавчий довідково-

бібліографічний фонд: його функціональне призначення, склад та організацію;

2. розкрити склад електронних бібліографічних ресурсів з краєзнавства, а саме: створення електронних краєзнавчих каталогів, електронних баз та банків краєзнавчих даних;
3. проаналізувати існуючі класифікації бібліотечних електронних ресурсів з краєзнавства;
4. дослідити сучасний стан і проблеми використання електронних краєзнавчих ресурсів серед молоді та студентів;
5. зробити аналіз компонентного складу краєзнавчого контенту веб-сторінок бібліотек та сайтів закладів вищої освіти України;
6. висвітлити сучасний стан краєзнавчих ресурсів бібліотек ЗВО м. Харкова.

Методи дослідження. В процесі дослідження застосовувались такі методи наукового пізнання, як структурно-функціональний, формалізація, аналіз і синтез, узагальнення, системний (спрямований на дослідження зв'язків окремих аспектів, сторін чи частин як єдиного цілого та їхніх взаємовпливів), логічний, документальний аналіз.

Огляд використаної літератури. В процесі дослідження було використано монографії та наукові посібники провідних фахівців в галузі бібліотечної справи. Важливість краєзнавчої роботи у поточній діяльності бібліотек привертала і привертає до неї увагу і бібліотекарів-практиків, і дослідників-бібліотекознавців та бібліографознавців. Найбільший внесок у вивчення формування та становлення бібліотечного краєзнавства зробили кілька дослідників, серед яких одне з провідних місць належить Наталії Миколаївні Кушнарєнко. На цю тему вона підготувала низку досліджень, зокрема, дисертацію на тему «Библиотечное краеведение: теоретико-методологический аспект» (Москва, 1993), низку навчальних посібників: «Історія бібліотечного краєзнавства в Україні» (Харків, 1993), «Краеведческая деятельность библиотек» (Москва, 1993), і, нарешті, підручник «Бібліотечне

краєзнавство» (2007), який визнано єдиним в Україні підручником, у якому бібліотечне краєзнавство розглядається як єдине ціле [33]. Н. М. Кушнарєнко активно продовжує працювати у даному напрямку, про це свідчать і її публікації [32, 34].

Свої дослідження присвятили вивченню краєзнавчої бібліографії, її основним етапам становлення та розвитку Г. Астапенко [2], Дзюба С. [14], В. Кисельова [16-19] та Н. Збаровская [14].

С. Денисенко [13] характеризує краєзнавчий фонд бібліотек, особливості його формування і використання в умовах інформатизації, оскільки саме він є основним елементом краєзнавчої діяльності бібліотек. Упровадження новітніх інформаційних технологій в їхню краєзнавчу роботу і створення фондів електронних краєзнавчих документів зумовили необхідність розроблення теоретичної концепції формування та взаємного використання новітніх (електронних) і традиційних краєзнавчих документів задля повного й оперативного забезпечення інформаційних краєзнавчих потреб користувачів. Авторка підкреслює, що вирішення проблеми повноти комплектування краєзнавчих фондів бібліотек і задоволення інформаційних потреб користувачів можливе за умови створення інтегрованого фонду книгозбірень Слобожанщини з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій. Під інтеграцією розглядаються питання об'єднання та координації в межах регіону дій бібліотек різних типів і видів з метою спільного формування інтегрованого краєзнавчого фонду як цілісної системи, де органічно акумулюються і традиційні, й електронні види краєзнавчих документів, що створюють реальну й віртуальну його частини.

Слотюк Г. М. [57] вважає, що впровадження комп'ютерних та телекомунікаційних технологій в бібліотечну справу зумовило перехід від традиційних до електронних форм. Це дало змогу збільшити програму краєзнавчих ресурсів, покращити обмін інформацією, поліпшити зберігання, збільшити доступ до краєзнавчих бібліографічних ресурсів тощо. Різноманіття складу краєзнавчих ресурсів визначає включення до краєзнавчого фонду

місцевих періодичних видань, рідкісних краєзнавчих книг, електронних енциклопедичних та довідкових видань, які представлені в мережі Інтернет сайтами бібліотек, створення власних електронних краєзнавчих колекцій. Створення краєзнавчого фонду можливе за умови наповнення бібліотеки електронним краєзнавчим продуктом та розміщення його в мережі Інтернет чи публікації на CD-R. Створення краєзнавчих веб-сайтів, баз даних, віртуальних путівників, дайджестів, надає вільний доступ до них. Це також сприяє покращенню краєзнавчого фонду. Обмін краєзнавчою інформацією дає змогу ділитися повнотекстовими краєзнавчими базами даних між бібліотеками ЗВО та надавати бібліографічну інформацію про місцезнаходження та наявність краєзнавчих документів. Обмін краєзнавчою інформацією дуже прискорюється за допомогою електронної пошти.

Зокрема, М. М. Кузнецова («Класифікація бібліотечних електронних ресурсів з краєзнавства як платформа функціонування їхньої цілісної системи») [31] вперше змогла довести необхідність системного формування краєзнавчих електронних ресурсів бібліотек України як цілісності, що базується на засадах взаємопов'язаних, взаємозумовлених процесів їх створення, функціонування та використання. Автором конкретизувала поняття "краєзнавчі електронні ресурси бібліотек" як упорядкованої сукупності електронної інформації, запропонованої в онлайн-овому й офлайн-овому доступі, пов'язаної з краєм змістовими та (або) формальними ознаками, призначеної для повного й оперативного задоволення краєзнавчих інформаційних потреб користувачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко І. Термінологічні аспекти каталогізації електронних ресурсів / І. Антоненко, О. Баркова // Бібл. форум України. – 2004. – № 3. – С. 17-24.
2. Астапенко Г. Бібліотечне краєзнавство в системі розвитку культури регіону / Г. Астапенко // Бібл. планета. – 2005. – №3. – С.12–14.
3. Баженов Л. В. Наукова бібліотека Кам'янець–Подільського державного університету – осередок краєзнавства та історико–регіональних досліджень Поділля (1991–2007 рр.) / Л. В. Баженов // Наукові праці Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець–Подільський, 2008. – Вип.1. – С. 182–186.
4. Белоус І. О. Краєзнавчий напрямок бібліографічної діяльності бібліотеки університету / І. О. Белоус // Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі: матеріали ІІ Науково-практичної Інтернет-конференції, Харків, 24–31 жовтня 2016 р. / Харк. нац. мед. ун-т ; [редкол. : І. В. Киричок, Т. Б. Павленко, Н. Д. Гаєва]. – Харків, 2016. – С. 23-28.
5. Бібліотечне краєзнавство: традиційні та інноваційні аспекти: консультація / Віньковецька центр. район. б–ка [Хмельниц. обл.] ; упоряд. М. Жук. – Віньківці, 2013. – 16 с.
6. Веселовська О. В. Зведений краєзнавчий каталог наукової бібліотеки Кам'янець–Подільського національного університету ім. І. Огієнка / О. В. Веселовська // Наукові праці Кам'янець–Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець–Подільський: Аксіома, 2010. – Вип. 2. – С. 563–567.
7. Горобець О. Краєзнавча бібліографія в сучасному інформаційному просторі / О. Горобець // Бібл. форум України. – 2011. – № 4. – С. 26–27.
8. Гребенюк Т. С. Краєзнавча робота: напрямки, форми та методи пошукових досліджень / Т. С. Гребенюк, Ю. Р. Гребенюк // Педагогічний пошук. – 2015. – № 2. – С. 80–84.

9. Грет О. П. Інноваційні підходи до краєзнавчої бібліотечної діяльності / О. П. Грет // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України: II Краєзнавчі читання пам'яті Петра Тронька: зб. матеріалів Всеукр. наук.–практ. конф., м. Київ, 20 листоп. 2013 р. – Київ, 2014. – С. 40–41.
10. Григаш Л. Бібліотечне краєзнавство – шлях до об'єднання громади / Л. Григаш // Бібл. планета. – 2012. – № 2. – С. 11–15.
11. Григорьев А. В. Центр краеведения Харьковского Национального университета имени В. Н. Каразина и его издательская деятельность / А. В. Григорьев // Від XIX до XXI століття: трансформація бібліотек у контексті розвитку суспільства: до 125-річчя Харків. держ. наук. б-ки ім. В. Г. Короленка: матеріали Міжнар. наук.–практ. конф, м. Харків. 12–14 жовт. 2011 р. – Харків, 2011. – С. 339–342.
12. Гудімова Н. Краєзнавча діяльність бібліотеки: історія і сьогодення / Н. Гудімова, І. Цуріна // Шкільна б-ка. – 2010. – № 7. – С. 49–53.
13. Денисенко С. О. Інтеграція краєзнавчих фондів бібліотек регіону в умовах інформатизації : автореф. дис. ... канд. пед. наук / С. О. Денисенко; Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2003. – 20 с.
14. Дзюба С. Вивчення краєзнавчої бібліографії – перспективний шлях науково–дослідницької діяльності / С. Дзюба, П. Кулян , Т. Шевченко // Час. Суспільство. Бібліотека : матеріали III Всеукр. наук.–практ. конф. 26–27 листоп. 2009 р., м. Луганськ. – Луганськ : Луган. держ. ін-т культури і мистецтв, 2009. – С. 17–19.
15. Збаровская Н. Традиции и инновации в библиотечном краеведении/ Н. Збаровская // Новая б-ка. – 2004. – №4. – С.26–28.
16. Зінькова І. Р. Популяризація краєзнавчих ресурсів, продуктів і послуг бібліотеки: проблеми та інноваційні рішення [Нац. іст. б-ки України] / І. Р. Зінькова // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України: матеріали Всеукр. наук.–практ. конф., 22 листоп. 2011 р., м. Київ. – Київ: Вініченко, 2011. – С. 68–70.

17. Кисельова В. Краєзнавчий бібліографічний репертуар бібліотек України: методика і організація / В. Кисельова // Вісн. Кн. палати. – 1997. – №3. – С.12–15.
18. Кисельова В. Новий посібник з історії становлення та розвитку краєзнавчої бібліографії в Україні / В. Кисельова // Краєзнавство. – 2014. – № 1. – С. 225–226.
19. Кисельова В. П. Методичні питання відображення краєзнавчої інформації в електронних каталогах / В. П. Кисельова, Т. С. Кудласевич; Вінниц. обл. універс. наук. б–ка ім. К.А. Тімірязєва // Краєзнавство в системі розвитку духовності і культури регіону: матеріали Міжнар. наук.–практ. конф. 21–23 жовт. 2008 р. – Вінниця, 2008. – С. 46–48.
20. Кисельова В. Формування краєзнавчих баз даних як перспективний напрям розвитку інформаційного забезпечення краєзнавства / В. Кисельова, О. Михайлова // Наук. пр. Нац. б–ки України ім. В. І. Вернадського. – 2007. – Вип. 19. – С. 94–99.
21. Клименко О. З. Краєзнавча робота як один із напрямів діяльності бібліотеки вишу (на прикладі ХДАК) / О. З. Клименко // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України: матеріали Всеукр. наук.–практ. конф., 22 листоп. 2011 р., м. Київ. – Київ: Вініченко, 2011. – С. 80–82.
22. Климчук Л. В. Інформаційні технології як засіб вдосконалення документаційного забезпечення краєзнавчих потреб / Л. В. Климчук // Наукові праці Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець–Подільський, 2013. – Вип. 3. – С. 346–351.
23. Козак Н. О. Зведений краєзнавчий каталог Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка, як засіб бібліографічної підтримки написання історії населених пунктів Поділля в новій редакції / Н. О. Козак // Наукові праці Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець–Подільський, 2015. – Вип. 4. – С. 175–180.

24. Краєзнавство як засіб патріотичного виховання: завдання і зміст краєзнавчої роботи в бібліотеках // Сучасна школа України : (Шкільний світ). – 2016. № 3. – С. 10–19.
25. Краєзнавча робота в бібліотеках України : інформ. бюлетень. Вип. 20 / Нац. іст. б–ка України; підгот.: В. П. Кисельова, О. В. Михайлова; ред. Т. С. Кудласевич. – Київ, 2009. – 31 с.
26. Краєзнавча робота в бібліотеках України: інформ. бюлетень / Держ. іст. б–ка України; підгот.: В. П. Кисельова, О. В. Михайлова. – Київ, 2008.– Вип.19. – 81 с.
27. Краєзнавча робота в бібліотеках України: інформ. бюлетень / Держ. іст. б–ка України; підгот.: В. П. Кисельова, О. В. Михайлова. – Київ, 2012.– Вип.23. – 125 с.
28. Краєзнавча робота в бібліотеках України: інформ. бюлетень / Нац. іст. б–ка України; підгот.: В. П. Кисельова, О. В. Михайлова, І. В. Чеховська; ред. Т. С. Кудласевич. – Київ, 2000. – Вип. 12. – 10 с.
29. Краєзнавчі фонди та ДБА: стан, проблеми, перспективи розвитку : обл. соціолог. дослідж. / Закарпат. обл. універс. наук. б–ка ім. Федора Потушняка ; підгот. В. Г. Лехцер. – Ужгород, 2011. – 40 с.
30. Ксендзук Е. Наукові дослідження краєзнавчої тематики / Е. Ксендзук // Бібл. форум України. – 2007. – № 4. – С. 10–12.
31. Кузнецова М. Класифікація бібліотечних електронних ресурсів з краєзнавства як платформа функціонування їхньої цілісної системи / М. Кузнецова // [Вісн. Кн. палати](#). – 2009. – № 6. – С. 24–28.
32. Кузнецова М. М. Удосконалення функціонування краєзнавчих електронних ресурсів з позиції корпоративності бібліотек України / М. М. Кузнецова // Вісн. Харків. держ. акад. культури: зб. наук. праць. – Харків, 2009. – Вип. 28. – С. 139–147.
33. Кушнарєнко Н. М. Бібліотечне краєзнавство: підручник / Н. М. Кушнарєнко. – Київ : Знання, 2007. – 502 с.

34. Кушнарєнко Н. М. Бібліотечне краєзнавство: сутність і структура / Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Кн. палати. – 1997. – №5. – С. 10–11.
35. Кушнарєнко Н. М. Формування електронного середовища в краєзнавчому аспекті / Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури: зб. наук. праць. – Харків, 2005. – Вип. 1. – С. 90–97.
36. Малиш О. М. Бібліотечне краєзнавство як основний напрямок діяльності бібліотек / О. М. Малиш // Роль краєзнавства в соціально–економічному і культурному розвитку регіону: матеріали ІІІ Міжнар. наук.–практ. конф., м. Вінниця, 10–12 жовт. 2012 р. – Вінниця, 2013. – С. 124–125.
37. Маньковська Р. В. Краєзнавство в Україні: перспективи розвитку [в т. ч. бібліотечне краєзнавство] / Р. В. Маньковська // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України: матеріали Всеукр. наук.–практ. конф., 22 листоп. 2011 р., м. Київ. – Київ: Вініченко, 2011. – С. 115–120.
38. Михайлова О. В. Краєзнавча бібліографія: пошук балансу між традиціями та інноваціями / О. В. Михайлова // Українська культура: виклики сьогодення: матеріали Міжнар. наук.–практ конф. – Київ: НАКККіМ, 2012. – С. 614–621.
39. Михайлова О. В. Краєзнавчі бібліографічні посібники в сучасному інформаційному просторі України / О. В. Михайлова // Художньо–освітній простір України в контексті новітньої історії: зб. матеріалів Всеукр. наук.–практ. конф., м. Київ, 22–23 листоп. 2007 р. – Київ: "Вид. Дім Дмитра Бураго", 2007. – С. 109–114.
40. Михайлова О. В. Сучасні особливості краєзнавчої бібліографічної діяльності бібліотек України / О. В. Михайлова // Час. Суспільство. Бібліотека: матеріали ІІІ Всеукр. наук.–практ. конф. 26–27 листоп. 2009 р. – Луганськ: Луган. держ. ін–т культури і мистецтв, 2009. – С. 52–55.
41. Молчанова С. А. Бібліотечне краєзнавство – нові можливості у вихованні студентської молоді / С. А. Молчанова // Бібліотека в освітньому просторі: інформ. бюлетень. – Хмельницький: ХНУ, 2016. – № 21: Бібліотечне краєзнавство. – С. 32–41.

42. Молчанова С. А. Історія рідного університету як головний об'єкт краєзнавчої роботи бібліотеки вишу / С. А. Молчанова // Бібліотека в освітньому просторі: інформ. бюлетень. – Хмельницький : ХНУ, 2016. – № 21: Бібліотечне краєзнавство. – С. 53–60/
43. Наталя Миколаївна Кушнарєнко: біобібліогр. покажч. (до 60-річчя від дня народж.) / уклад.: С. В. Євсєєнко, К. О. Литвин, Т. О. Шикаленко. – Харків: ХДАК, 2010. – 165 с. – (Видатні педагоги Харк. держ. акад. культури).
44. Низовий М. А. "Бібліотечне краєзнавство" – так що ж це таке? / М. А. Низовий // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2010. – № 1. – С. 46–56.
45. Новицька А. І. Інформаційні продукти та послуги на допомогу сучасним історико-краєзнавчим дослідженням: [про роботу сектора інформ. роботи Нац. іст. б-ки України] / А. І. Новицька // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 22 листоп. 2011 р., м. Київ. – Київ: Вініченко, 2011. – С. 136–139.
46. Основи краєзнавства: підруч. для студ. вищ навч. закл. / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Нац. спілка краєзнавців України; ред. кол. О. П. Реєнт. – Харків, 2016. – 276 с.
47. Остапчук Ю. А. Сучасний стан і перспективи розвитку краєзнавчих каталогів та картотек бібліотек вищих навчальних закладів / Ю. А. Остапчук // Державна історична бібліотека України: історія, сучасність, майбутнє: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., приуроченої до 70-річчя заснування Держ. іст. б-ки України 24–25 верес. 2009 р. – Київ: Арістей, 2009. – С. 135–137.
48. Прокопенко Л. І. Бібліотечне краєзнавство у контексті сьогодення: історико-культурні аспекти / Л. І. Прокопенко // Бібліотека XXI століття: перспективи та інновації: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 23 квіт. 2015 р.). – Київ: КНУКІМ, 2015. – С. 155–158.
49. Прокопчук В. Бібліотечне краєзнавство: сутність та перспективи (на прикладі наукової бібліотеки Кам'янець-Подільського національного

університету імені Івана Огієнка) / В. Прокопчук // Краєзнавство. – 2012. – № 4. – С. 15–21; Бібліотека в освітньому просторі: інформ. бюлетень. – Хмельницький: ХНУ, 2016. – № 21: Бібліотечне краєзнавство. – С. 9–16.

50. Прокопчук В. С. Бібліотечне краєзнавство як важливий напрям діяльності наукової бібліотеки Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка / В. С. Прокопчук // Роль краєзнавства в соціально–економічному і культурному розвитку регіону: матеріали III Міжнар. наук.–практ. конф., м. Вінниця, 10–12 жовт. 2012 р. – Вінниця, 2013. – С. 112–117.

51. Прокопчук, В. С. Краєзнавча складова в діяльності наукової бібліотеки Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка / В. С. Прокопчук // Бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: історія та сучасність: матеріали Всеукр. наук.–практ. конф. (Чернівці, 24–26 вересня 2012 р.). – Чернівці: Чернівецьк. нац. ун–т, 2016. – С. 118–127.

52. Промська О. Л. Електронні біографічні ресурси бібліотек [в т. ч. краєзнавчі] / О. Л. Промська // Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору: матеріали міжнар. наук. конф. (м. Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). – Київ: НБУВ, 2016. – С. 418–420.

53. Промська О. Л. Електронні біографічні ресурси бібліотек [в т. ч. краєзнавчі] / О. Л. Промська // Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору: матеріали міжнар. наук. конф. (м. Київ, 4–6 жовт. 2016 р.). – Київ: НБУВ, 2016. – С. 418–420.

54. Сергєєва М. В. Бібліотечне краєзнавство: стан та проблеми / М. В. Сергєєва // Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства: матеріали п'ятої міжнар. наук.–практ. конф., 11–12 верес. 2013 р., м. Львів. – Львів, 2013. – С. 409–421.

55. Скорохватава А. Моніторинг розвитку краєзнавчої бібліотечної діяльності в умовах формування електронного інформаційного середовища / А. Скорохватава // Сучасний читач і бібліотека: зб. матеріалів круглого столу, 15–18 верес. 2008 р., м. Сімферополь. – Київ, 2008. – С. 74–79.

56. Слотюк Г. М. Система краєзнавчих електронних баз даних – важливий сегмент інформаційних ресурсів бібліотеки [Електронний ресурс] / Г. М. Слотюк // Бібліотека Вінницького державного університету ім. М. Коцюбинського. – Режим доступу: http://library.vspu.edu.ua/repozitarij/repozit/texti/kraeznavchi/vinnicke_konferencija/k74.htm. – Назва з екрану.
57. Солоіденко Г. І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку / Г. І. Солоіденко; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2010. – 201 с.
58. Сопова Т. Краєзнавство: погляд бібліотекаря / Т. Сопова // Бібліосвіт. – 2007. – № 1. – С. 10–16/
59. Стан та використання краєзнавчих фондів у бібліотеках (загальнообласне дослідження) [Хмельниц. обл. універс. наук. б-ка] // Науково–дослідна робота в бібліотеках Хмельниччини. – Хмельницький, 2016. – Вип. 11. – С. 4–6.
60. Сташків М. Краєзнавча діяльність: взаємозв'язок, системність, розмаїття тем і прийомів/ М. Сташків // Вісн. Кн. палати. – 2006. – №6. – С.24–26.
61. Суржанська О. В. Ведення краєзнавчого довідково–бібліографічного апарату: [з досвіду б-ки ліцею "Інтелект" м. Донецька] / О. В. Суржанська // Шкільний бібліотекар. – 2011. – № 2. – С. 6–11.
62. Тодорова Є. М. Краєзнавча бібліографія в системі підготовки інформаційно–бібліотечних фахівців/ Є. М. Тодорова// Публічна бібліотека – соціокультурний центр регіону: технології, розваги, дизайн: матеріали наук–практ. конф., 20 трав. 2016 р. – [Електронний ресурс].Режим доступу:http://belinskogo.kh.ua/Todorova_Local_lore_bibliography.html.
63. Трачук Л. Електронна бібліографічна продукція [в т. ч. краєзнавча] на сайтах українських бібліотек / Л. Трачук // Бібл. вісник. – 2009. – № 3. – С. 6–11.
64. Трачук Л. Електронна бібліографічна продукція [в т. ч. краєзнавча] на сайтах українських бібліотек / Л. Трачук // Бібл. вісник. – 2009. – № 3. – С. 6–11.

65. Удосконалення краєзнавчих каталогів бібліотек: метод. поради / Держ. іст. б-ка України; склад. В. П. Кисельова. – Київ, 1992. – 19 с.
66. Фінін Г. І. Історико–краєзнавча діяльність як засіб громадянського та патріотичного виховання / Г. І. Фінін // Вісник Харків. нац. ун-ту ім. Г. Сковороди: Сер. "Філософія". – Харків, 2012. – Вип. 37. – С. 230–241.
67. Циганок О. М. Краєзнавча робота наукової бібліотеки Подільського державного аграрно–технічного університету: виховання патріотизму і любові до рідного краю / О. М. Циганок // Наукові праці Кам'янець–Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець–Подільський. – 2015. – Вип. 4. – С. 171–174.
68. Швецова–Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства: навч. посіб. / Г. М. Швецова–Водка. – Київ: Кондор. с 2004. – 217 с.
69. Шевченко І. Розвиток бібліотечного краєзнавства України: освітній вимір / І. Шевченко // Бібл. планета. – 2008. – № 2. – С. 37–38.
70. Шостко Н. І. Збереження краєзнавчих електронних ресурсів бібліотек: проблеми та перспективи / Н. І. Шостко // Збереження бібліотечно–інформаційних ресурсів України: нова політика і нові технології: (матеріали Всеукр. наук.–практ. конф., Харків, 20–22 листоп. 2006 р.). – Харків: ХДНБ, 2007. – С. 135–142.